

Redegørelse om inspektion i PenSam Liv forsikringsaktieselskab

Finanstilsynet var i perioden september-oktober 2016 på inspektion i PenSam Liv forsikringsaktieselskab.

På inspektionen blev selskabets væsentligste områder gennemgået med fokus på forretningsmodellen og med størst vægt på de områder, der har den største risiko. Inspektionen omfattede bl.a. ledelse og organisation, investeringer, risikostyring, solvensforhold, forsikringsforretning og outsourcing.

Finanstilsynet er opmærksom på, at selskabet over en årrække har arbejdet på at få fulgt en række udeståender relateret til produktudvikling og produkt-håndtering samt til IT-området til dørs. Der er derfor på den baggrund i kombination med den tid, der er forløbet siden inspektionen, sket en udvikling i forhold til visse af de områder, som er omfattet af Finanstilsynets vurderinger og reaktioner.

Sammenfatning og vurdering

Selskabet er en del af PenSam koncernen og er 100 pct. ejet af PenSam Holding A/S. Selskabet har outsourcet driften til PenSam A/S.

Selskabets kundekreds er primært forsikringstagere under FOA overenskomster. Selskabet har ca. 500.000 ordninger, hvoraf ca. 175.000 er bidragsbetalende ordninger.

Selskabet har fire pensionsprodukter kaldet pensionskoncepter – PMF, Tradition Garanterede, Tradition ikke-garanterede og Fleksion. Alle koncepterne er gennemsnitsrenteprodukter med forskellige niveauer af garanti eller slet ingen garanti.

IT og datakvalitet

Selskabet benytter såkaldte ventekonti, hvor de indkomne præmier konteres, indtil de overføres til depotet. I den periode, hvor præmierne står på en ventekonto, er det en administrativ udfordring at opgøre risikopræmierne korrekt.

I PMF konceptet er besluttede reguleringer som følge af bonus endvidere ikke blevet overført til depoterne. Dette har ført til, at selskabet i en årrække for pensionerede medlemmer alene har foretaget aconto-udbetalinger af bonus i forbindelse med de løbende pensioner, fordi der er manglende funktionalitet og udestående registreringer i de centrale forsikringssystemer.

Finanstilsynet har på den baggrund påbudt selskabet at opfylde de krav, der gælder til datakvalitet.

Kontributionsgrupper – Tradition Garanteret og PMF

Tradition Garanteret udgør en samlet kontributionsgruppe på trods af, at medlemmerne har opsparingsdele med forskellige renteniveauer. Finanstilsynet vurderede, at der for nogle policer aktuelt beregnes og udbetales ydelser, som er højere, end hvad de faktiske depoter giver anledning til. Hvis denne negative bonus ikke bliver indhentet i fremtidige afkast, vil disse medlemmer kunne efterlade gæld, som fællesskabet skal dække. Finanstilsynet bad derfor selskabet om at udarbejde en redegørelse, der belyser risikoen for omfordeling mellem medlemmerne.

I PMF indgår alle ordninger i én kontributionsgruppe uanset forskelle i grundlagsrenten og dermed forskellige niveauer af garanti. Finanstilsynet vurderede, at den investeringsmæssige risikoevne for medlemmer tegnet på grundlag med høj henholdsvis lav grundlagsrente er forskellig. Selskabets praksis med at investere alle midler ens medfører, at medlemmer med lav grundlagsrente stiller risikoevne til rådighed for medlemmer med høj grundlagsrente. Finanstilsynet bad derfor selskabet om at indsende en redegørelse for, at investeringerne er fornuftige for alle medlemmer, og at ordningen er rimelig for de enkelte medlemmer.

Omkostningsstruktur i PMF

I PMF har de bidragsbetalende medlemmer historisk båret omkostningsbelastningen. Da det ikke længere er muligt at indbetale bidrag til PMF, dækker basiskapitalen omkostningerne gennem udlæg, der føres på skyggekonto, således at selskabet løbende fører regnskab med, hvor meget basiskapitalen har lagt ud.

PMF bestanden har gennem flere år været årsag til underskud. Der er gjort flere tiltag i forhold til at begrænse risikoen for yderligere tab. Finanstilsynet vurderede, at der er risiko for, at bestyrelsen ikke har et tilstrækkeligt klart overblik over de kommende udgifter relateret til denne bestand. Finanstilsynet påbød derfor bestyrelsen at sikre, at der bliver foretaget yderligere og uddybende analyser i forhold til kapitalplanlægningen, så det sikres, at selskabets kapitalgrundlag vil være tilstrækkeligt til at dække de risici, som selskabet kan forventes at blive udsat for ved selskabets fortsatte drift.

Utilstrækkelig administrativ og regnskabsmæssig praksis

Der er i perioden fra 2012 til 2015 konstateret afvigelser mellem den regnskabsmæssige værdi af de forsikringsmæssige hensættelser i de enkelte kontributionsgrupper og værdien af aktiverne i de til hver gruppe tilknyttede konti og værdipapirdepoter.

Selskabet har i 2015 ryddet op og flyttet aktiver mellem kontributionsgrupperne og basiskapitalen. I forlængelse heraf flyttede selskabet ligeledes afkastet genereret af de omtalte aktiver for året 2015 fra basiskapitalen til relevante kontributionsgruppers bonuskonti, dog ikke afkast fra tidligere år. Selskabet har efter drøftelser med Finanstilsynet under inspektionen besluttet tillige at flytte afkast for årene 2012-2014 til de berørte kontributionsgrupper.

Finanstilsynet påtalte, at selskabet ikke har haft en tilstrækkelig god administrativ og regnskabsmæssig praksis i forhold til at sikre overensstemmelse mellem aktiver og passiver. Finanstilsynet har endvidere været i dialog med selskabet om konsekvenserne for selskabets års- og delårsrapporter. Finanstilsynet har vurderet, at den manglende korrektion for årene 2012-2014 var af væsentlig betydning for selskabets årsrapport for 2016, der dermed var fejlbehæftet. Selskabet har rettet forholdet som en fejl i sin årsrapport for 2017. Finanstilsynet påtalte derfor, at der har været fejl i års- og delårsrapporterne.

Risiko for omfordeling i Tradition ikke-garanteret og Fleksion

Selskabets risikostyringsmæssige set-up tager for hhv. Tradition-ikke-garanteret og Fleksion afsæt i en kollektiv tilgang, hvor opgørelsen af forpligtelserne og bufferne, som selskabet kan absorbere tab i, sker på bestandsniveau.

Finanstilsynet vurderede, at bestandens samlede buffer kan have et fornuftigt niveau, samtidig med at der er underskud af bufferne i nogle aldersgrupper. Der er derfor risiko for, at den samlede buffer ikke giver et tilstrækkeligt nuanceret billede i forhold til buffersammensætningen, hvilket har betydning for muligheden for at have en effektiv risikostyring. En anden konsekvens af at opgøre bufferen på bestandsniveau er, at pensioner under udbetaling kan opretholdes på et niveau, som ikke nødvendigvis modsvarer af depotets værdi, og de enkelte medlemmer kan derfor efterlade gæld til andre medlemmer.

På den baggrund gav Finanstilsynet selskabet en risikooplysning og bad selskabet om en redegørelse i forhold til risikoen for, at der ved anvendelse af den samlede buffer i risikostyringen kan ske omfordeling.

Prudent person i Fleksion og Tradition ikke-garanteret

I koncepterne Fleksion og Tradition ikke-garanterede har selskabet identificeret forskellig risikoappetit hos medlemmerne afhængigt af, om medlemmerne er i opsparingsfasen, hvor risikoappetitten er høj og medlemmet tåler store

udsving i opsparingen, eller om medlemmerne er i udbetalingsfasen, hvor risikoappetitten er lav, og hvor ønsket er at sikre stabilitet i udbetalingerne. Alle medlemmer i de respektive ordninger har samme investeringsprofil og får samme depotrente.

Finanstilsynet vurderede, at grupper af medlemmer med den valgte tilgang systematisk kan låne risikoerne til andre medlemmer samtidig med, at alle medlemmer i en ordning får samme depotrente.

Selskabet har et ønske om høj grad af stabilitet i pensionsudbetalingerne, og havde på tidspunktet for inspektionen besluttet en strategi for bufferen og investeringerne, der medførte 10 pct. sandsynlighed for, at ydelserne skal nedsættes med op til 15 pct. i udbetalingsforløbet. Nedsættelsens størrelse afhænger af, hvordan bufferen genoprettes. Finanstilsynet vurderede, at der ikke umiddelbart var sammenhæng mellem den valgte strategi og ønsket om stabile pensioner, da der er en ikke uvæsentlig risiko for, at medlemmerne vil opleve en nedsættelse af ydelserne i udbetalingsforløbet. Finanstilsynet bad selskabet om at redegøre for, at den valgte strategi er i overensstemmelse med prudent person princippet, og at aktiverne dermed investeres i alle medlemmers interesse og således er hensigtsmæssig for alle medlemmer.

Øvrige investeringsmæssige forhold

Finanstilsynet gav selskabet en risikooplysning i forhold til kompleksiteten af de investeringsmæssige rammer, idet der er risiko for, at bestyrelsen ikke har et tilstrækkeligt overblik over selskabets risikoanvendelse samt direktionens dispositionsmuligheder.

Finanstilsynet påbød endvidere bestyrelsen at sætte grænser for rentefølsomheden ved ændringer af rentekurvens form, og at sætte rammer for risikoen for ændringer i den implicite volatilitet i relation til aktiver, der indeholder et optionselement. Finanstilsynet påbød yderligere selskabet at sikre, at der sker rapportering på alle investeringsmæssige rammer.

Selskabet fik derudover et påbud om at beregne renterisikoen for rentefølsomme aktiver ved fuld re-prisning som foreskrevet i standardformlen til opgørelse af solvenskapitalkravet.

Partiel intern model for levetid

Selskabet har Finanstilsynets tilladelse til at anvende en partiel intern model for levetid til opgørelse af solvenskapitalkravet.

Finanstilsynet påtalte, at selskabet ved opgørelsen af solvenskapitalkravet i perioden primo 2016 til maj 2016 ikke anvendte oplysninger, der stemte overens med de metoder, der blev anvendt til opgørelsen af de forsikrings-

mæssige hensættelser. Dette skyldes, at kalibreringen af levetidsstødet i opgørelsen af kapitalkravet ikke tog udgangspunkt i det aktuelle levetidsbenchmark, som blev anvendt ved opgørelsen af hensættelserne.

Finanstilsynet fandt i øvrigt, at selskabet i perioden maj til september 2016 på grund af manglende validering ikke havde sikret sig, at modellen fortsat var hensigtsmæssig og afspejlede selskabets levetidsrisiko. Finanstilsynet påbød selskabet at sikre, at der i valideringspolitikken fastlægges et klart tidsforløb i forbindelse med opdatering af data og validering af levetidsmodellen, således at det sikres, at levetidsmodellen er hensigtsmæssig i forhold til at afspejle selskabets levetidsrisiko og dermed fører til et tilstrækkeligt solvenskapitalkrav.

Dødelighed

Finanstilsynet vurderede, at de anvendte dødelighedsmargener i tegningsgrundlaget i Tradition giver anledning til spørgsmål i relation til rimelighed. Særligt for ældre medlemmer kan store margener betyde, at det enkelte medlem ikke får en rimelig andel af midlerne udbetalt. Finanstilsynet bad selskabet om at redegøre for rimeligheden i forhold til valget af størrelsesorden af de aldersafhængige margener.

På tidspunktet for inspektionen var tegningsgrundlagets dødelighed i Fleksion ikke betryggende for medlemmer under ca. 30 år. Finanstilsynet påbød selskabet at foretage en ny anmeldelse af det tekniske grundlag for nytægning, bonus og bidragsstigninger, hvor alle elementer i tegningsgrundlaget er betryggende.

Koncerninterne transaktioner

Selskabet tegner medlemmernes dækning for kritisk sygdom i PenSam Forsikring. Finanstilsynet vurderede, at produktet de senere år har haft et resultat, som ligger et stykke over de aftalte målsætninger. Finanstilsynet bad derfor selskabet om at redegøre for, at præmien er fastsat på markedsbaserede vilkår.